

Šifra kandidata:

A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

M 0 6 2 5 0 1 1 1 M

JESENSKI ROK
ŐSZI IDŐSZAK

GEOGRAFIJA FÖLDRAJZ

≡ Izipitna pola 1 ≡
1. feladatlap

Petek, 1. september 2006 / 100 minut
2006. szeptember 1., péntek / 100 perc

*Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki: kandidat prinese s seboj nalivno
pero ali kemični svinčnik. Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca.
Izpitni poli je dodana barvna priloga.*

*Engedélyezett segédeszközök: a jelölt töltőtollat vagy golyóstollat
hoz magával. A jelölt két értékelőlapot is kap. A feladatlap egy színes
mellékletet is tartalmaz.*

SPLOŠNA MATURA
ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA

Navodila kandidatu so na naslednji strani.
A jelöltnek szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

*Ta pola ima 20 strani, od tega 1 prazno.
A feladatlap terjedelme 20 oldal, ebből 1 üres.*

*Barvna priloga ima 4 strani, od tega 1 prazno.
A színes melléklet terjedelme 4 oldal, ebből 1 üres.*

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne izpuščajte ničesar.

Ne obračajte strani in ne začenjajte reševati nalog, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na prvi strani in na ocenjevalna obrazca).

Odgovarjajte v povedih, ne le z besedo ali besedno zvezo. Odgovore vpisujte v za to predvidene prostore z nalivnim peresom ali kemičnim svinčnikom. Pišite čitljivo. **Rešitev v izpitni poli ni dovoljeno zapisovati z navadnim svinčnikom.**

Ob nalogah je v oklepaju na desni strani navedeno možno število točk.

Zaupajte vase in v svoje sposobnosti.

Želimo Vam veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A JELÖLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót. Semmit se hagyjon ki.

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg ezt a felügyelő tanár nem engedélyezi.

Ragassza vagy írja be kódszámát (a feladatlap első oldalának jobb felső sarkában levő keretbe és az értékelőlapokra).

Teljes mondatokban válaszoljon, ne csak szavakkal vagy szó szerkezetekkel. Válaszait – töltőtollal vagy golyóstollal – írja az erre kijelölt helyre. Olvashatóan írjon. **A feladatlapra nem szabad ceruzával írni a megoldásokat.**

A feladatok mellett zárójelben feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Bízzon önmagában és képességeiben!

Eredményes munkát kívánunk!

A1 – OBČA / ÁLTALÁNOS FÖLDRAJZ

1. Pred vsako trditvijo obkrožite **DA**, če je trditev pravilna, in **NE**, če je napačna.

*Minden állítás előtt karikázza be az **IGEN** szót, ha az igaz, illetve a **NEM**-et, amennyiben az valótlan!*

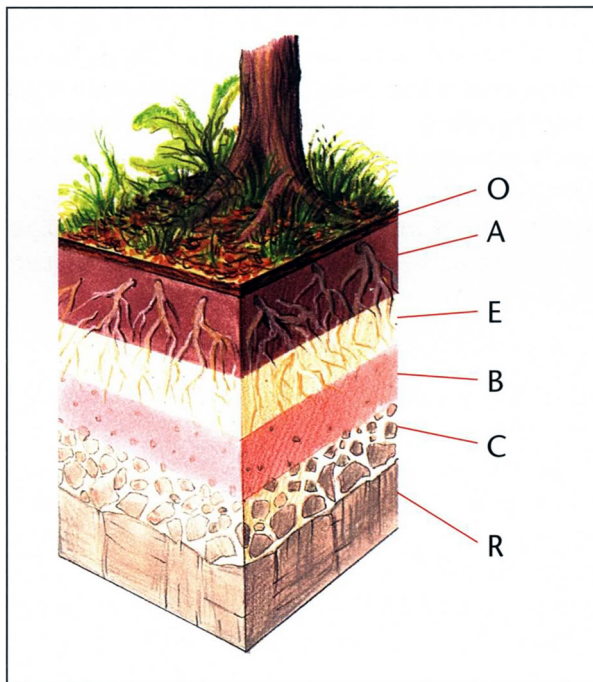
DA	NE	Prst je prepereli del zemeljske skorje, ki v kratkem času postane rodoviten.
IGEN	NEM	<i>A talaj a földkéreg azon része, amely rövid időn belül termékenyvé válik.</i>
DA	NE	Mineralni delci prihajajo v prst s preperevanjem organskih snovi.
IGEN	NEM	<i>Az ásványi anyagok a szerves anyagok mállásával kerülnek a talajba.</i>
DA	NE	Tekstura prsti nam pove razmerje med različno velikimi delci v prsti.
IGEN	NEM	<i>A talaj különböző nagyságú részeinek arányát a textúra mondja meg.</i>
DA	NE	Pri višjih temperaturah in višji vlažnosti nastaja debelejša prst.
IGEN	NEM	<i>Magasabb hőmérséklet és nagyobb páratartalom esetén vastagabb talajréteg képződik</i>

(2 točki/pont)

2. **Slika 1** prikazuje **profil prsti**. Napišite **prevladujoča procesa** v horizontih **A** in **B**.

Az 1. sz. kép talajszelvényt ábrázol. Írja le az A és B szint két legelterjedtebb folyamatát!

Slika 1 / 1. sz. kép

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2002: Obča geografija za 1. letnik gimnazij, str. 103. Modrijan. Ljubljana)

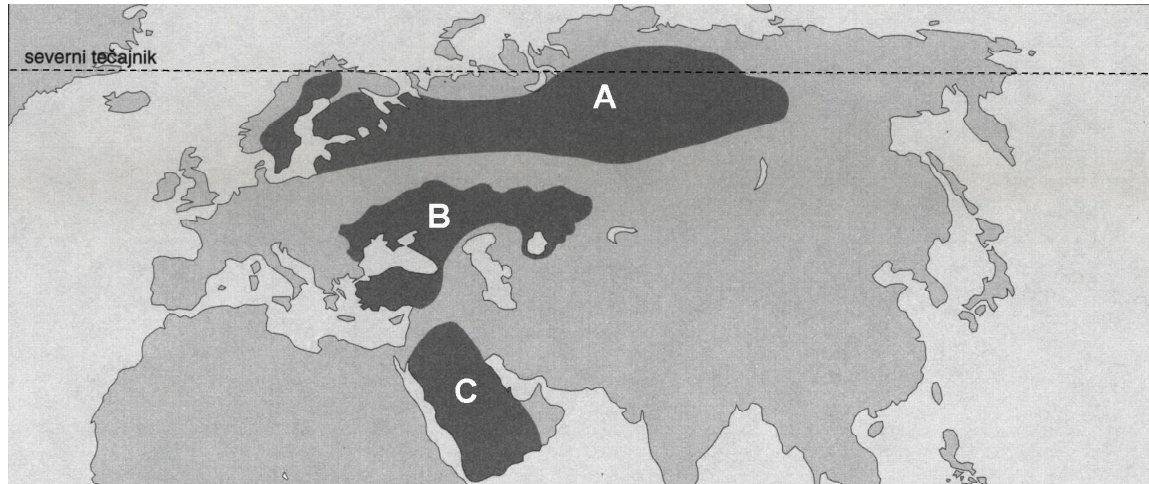
Horizont A / A szint: _____

Horizont B / B szint: _____

(2 točki/pont)

3. K črkam, ki na **karti 1** označujejo določena območja v Evropi in Aziji, pripišite **prevladujoči tip prsti**.
Írja az 1. sz. térképen betűkkel jelölt európai és ázsiai területekhez a legelterjedtebb talajtípus nevét!

Karta 1 / 1. sz. térkép

(Vir: Kunaver, J., in drugi, 1996: Obča geografija za 1. letnik srednjih šol. Delovni zvezek, str. 35. DZS. Ljubljana)

A _____

B _____

C _____

(2 točki/pont)

4. Pojasnite dva **vpliva podnebja** na značilnosti **tundrskih prsti**.

Magyarázza meg az éghajlat két különböző hatását a tundratalaj jellegzetességeire!

1 _____

_____

2 _____

_____

(2 točki/pont)

5. Na dveh primerih pojasnite **negativne vplive** človeka na **kakovost prsti**.
*Magyarázzon meg két **negatív**, ember **okozta** hatást a **talajminőségre!***

1 _____

_____

_____

2 _____

_____

_____

(2 točki/pont)

A2 – OBČA / ÁLTALÁNOS FÖLDRAJZ

6. Naštejte **prevladujoči obliki živinoreje** na območjih, ki sta v **prilogi 1 (Priloga k Izpitni poli 1)** označeni s črkama **A** in **B**.

Nevezze meg az 1. sz. melléklet (az 1. sz. feladatlap melléklete) A és B betűkkel jelölt területein a két legelterjedtebb állattenyésztési formát!

A _____

B _____

(2 točki/pont)

7. Opišite **prevladujoči naravnogeografski omejitvi** za **kmetovanje** na območjih, ki sta v **prilogi 1 (Priloga k Izpitni poli 1)** označeni z modro in rumeno barvo.

Írja le a mezőgazdaság két leginkább elterjedt természetföldrajzi korlátját azokon a területeken, amelyek az 1. sz. mellékletben (az 1. sz. feladatlap melléklete) kék és sárga színnel vannak jelölve!

Modra / Kék: _____

_____

Rumena / Sárga: _____

_____

(2 točki/pont)

8. Opišite vpliv **tradicije** in visokega **tehnoškega** razvoja na **kmetovanje** po svetu.

Írja le a hagyomány és a magas technológiai fejlődés hatását a mezőgazdaságra világszerte!

Tradicija / Hagyomány: _____

_____

Tehnološki razvoj / Technológiai fejlődés: _____

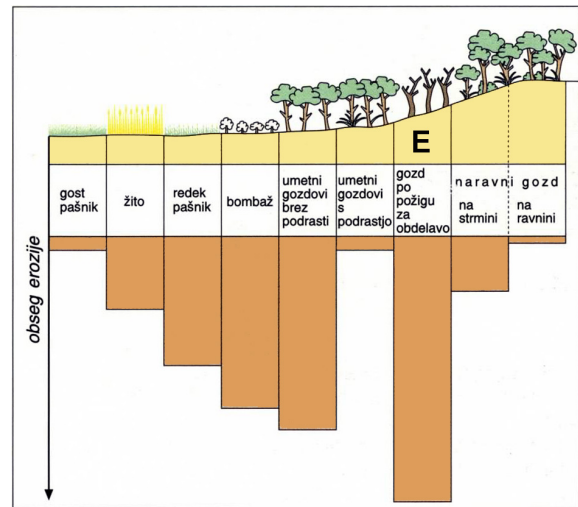
_____

(2 točki/pont)

9. **Graf 1** prikazuje obseg erozije med posameznimi zemljiškimi kategorijami v neki kulturni pokrajini. Opišite dva **vzroka**, ki vplivata na **močnejšo erozijo** na območju **E**.

Az **1. sz. grafikon** az erózió elterjedtségét ábrázolja egyes földkategóriák között egy bizonyos kultúrtájban. Írjon le két olyan okot, amely befolyásolja az **erőteljesebb** eróziót az **E**-vel jelölt területen!

Graf 1

(Vir: Kunaver, J., in drugi, 1995: Obča geografija za 1. letnik srednjih šol, str. 173. DZS. Ljubljana)

1 _____

_____

2 _____

_____

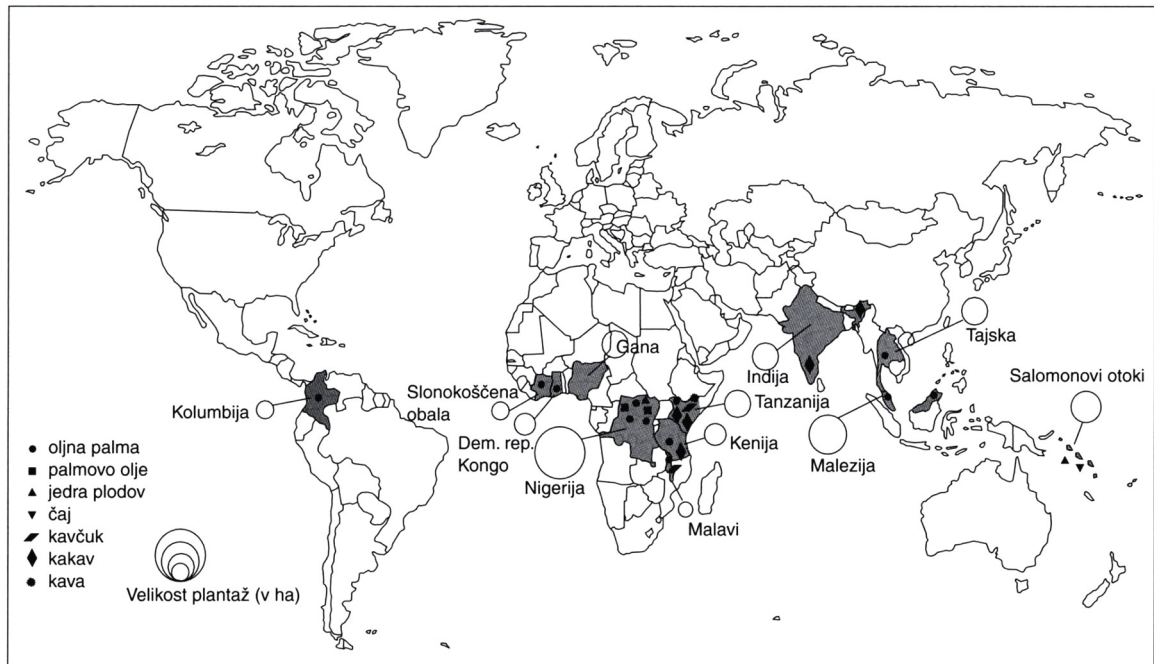
(2 točki/pont)

10. **Karta 2** prikazuje plantaže po državah in pridelkih v lasti ene največjih multinacionalnih družb na svetu. Pojasnite vzrok, zakaj so uprava in **raziskovalni centri** te družbe **nameščeni v gospodarsko razvitem svetu** in zakaj je največ njihovih **plantaž** v nekaterih **afriških državah**.

A 2. sz. térkép az egyik legnagyobb multinacionális cég tulajdonában lévő ültetvényeket mutatja be országoként és termények szerint. Magyarázza meg annak okát, miért van e cég ügyintézése és kutatóközpontjai a **gazdaságilag fejlett világban**, valamint azt, hogy miért van éppen **afrikai országokban** a legtöbb **ültetvényük!**

Karta 2 / 2. sz. térkép

(Vir: Hočevar, M., in drugi, 2000: Geografija, shematski pregledi, str. 85. Tehniška založba Slovenije, Ljubljana)

Uprava in raziskovalni centri / Igazgatóság és kutatóközpontok: _____

Plantaže v Afriki / Afrikai ültetvények: _____

(2 točki/pont)

B1 – SVET / A VILÁG

11. **Priloga 2 (Priloga k Izpitni poli 1)** prikazuje padavinsko karto Azije s klimogrami. K imenovanima krajema pripišite črki ustreznih klimogramov.

A 2. sz. melléklet (az 1. sz. feladatlap melléklete) Ázsia csapadéktérképét ábrázolja éghajlati diagramokkal. Írja a lent megnevezett helységekhez a megfelelő **éghajlati diagram** betűjelét!

Jábalpur: _____ Singapur: _____
(2 točki/pont)

12. Obkrožite **dve državi z območja monsunskega** kroženja zraka in opišite **vzrok**, ki povzroča značilno **smernost vetrov** med poletnim monsunom.

Karikázza be két olyan ország nevét, amelyek a monszun légáramlat térségéhez tartoznak, és írja le a jellegzetes szélirány okát a nyári monszun idején!

Afganistan	Bangladeš	Mongolija	Šrilanka
Afganisztán	Banglades	Mongólia	Sri Lanka

Poletni monsun / Nyári monszun: _____

_____
_____
(2 točki/pont)

13. Opišite **poglavitna vzroka** za **majhno količino padavin** na območju Rijada in Ürümqija.

Írja le a kevés csapadékmennyiség két okát Rijád és Ürümqi területén!

Rijad / Rijád: _____

_____
Ürümqi / Ürümqi: _____

_____
(2 točki/pont)

14. Poimenujte **tip naravnega rastlinstva**, značilnega za **Ízmir**, in pojasnite, zakaj je v tem kraju **višek** padavin **pozimi**.

Nevezze meg az Ízmirre jellemző természetes növényzettípust, és magyarázza meg, miért van télen csapadékfőlösleg!

Izmir (tip rastlinstva) / Ízmir (növényzettípus): _____

Zimske padavine / Téli csapadékok: _____

_____
_____

(2 točki/pont)

15. Oglejte si **prilogo 2 (Priloga k Izpitni poli 1)** in pojasnite **družbenogeografski vzrok** za krčenje vodne površine Aralskega jezera po 2. svetovni vojni ter eno od **posledic** tega procesa.

Tekintse meg a 2. sz. mellékletet (az 1. sz. feladatlap melléklete)! Magyarázza meg az Aral-tó 2. világháború után történt vízfelület-csökkenésének egy társadalomföldrajzi okát, majd ismertesse e folyamat egyik következményét!

Družbenogeografski vzrok / Társadalomföldrajzi ok: _____

_____
_____

Posledica krčenja jezera / A tó vízfelület-csökkenésének következménye: _____

_____
_____

_____
_____

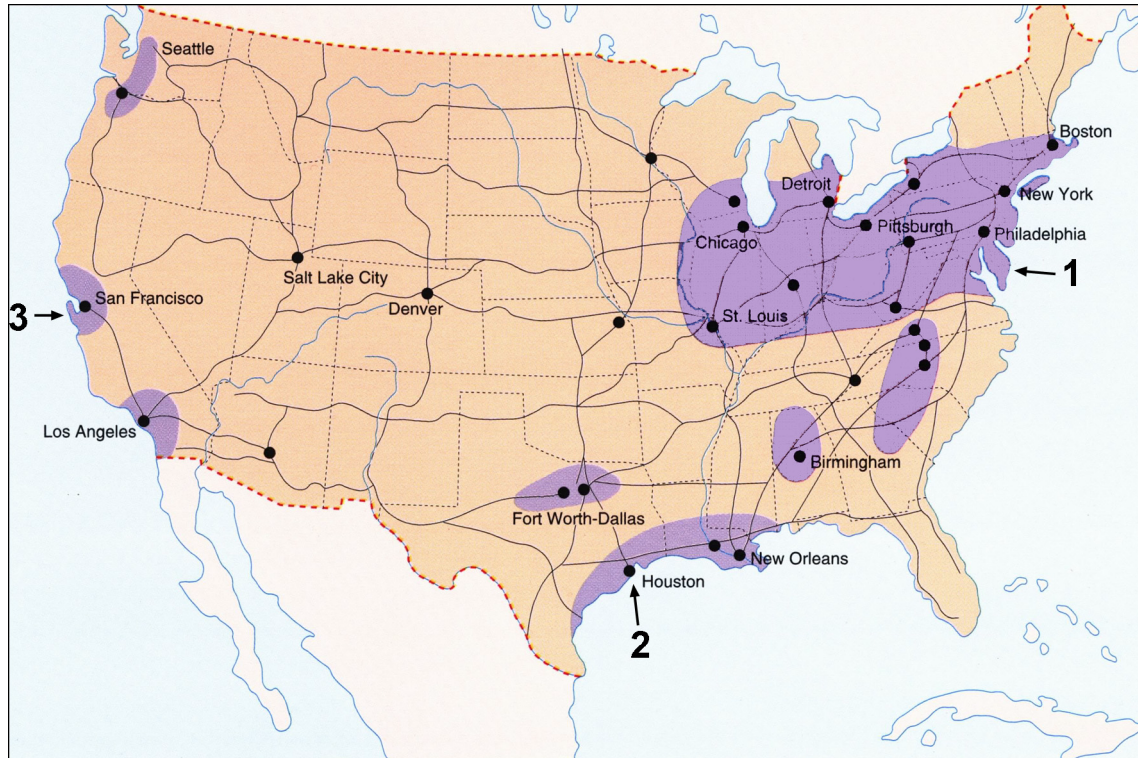
(2 točki/pont)

B2 – SVET / A VILÁG

16. Trem industrijskim območjem, ki so na **karti 3** označena s številkami **1** do **3**, pripišite po **dve** črki z ustreznim opisom značilnosti posameznega območja. Posamezno črko lahko uporabite dvakrat.

A 3. sz. térképen 1–3 terjedő számokkal van három iparkörzet megjelölve. Írjon az egyes iparkörzethez két-két betűt úgy, hogy az megfeleljen a körzetek jellegzetességeire vonatkozó leírásnak. Egyes betűket kétszer is felhasználhat!

Karta 3 / 3. sz. térkép

(Vir: Brinovec, S., in drugi, 2002: *Regionalna geografija sveta*, str. 105. Mladinska knjiga. Ljubljana)

- A Razvoj industrije je bil vezan na bližnja nahajališča premoga in železove rude.
Az ipar fejlődése a közeli szén- és vasérclelőhelyekhez fűződött.
- B Zaposluje visoko izobraženo delovno silo.
Magasan képzett munkaerőt foglalkoztat.
- C »Pas rje«.
»Rozsda-övezet«.
- D Razvita je petrokemična industrija.
Fejlett a petrokémia.
- E Prevladuje za okolje manj obremenjujoča industrija.
A környezetet kevésbé terhelő ipar a legelterjedtebb.

Industrijsko območje 1 / 1. sz. iparkörzet: _____

Industrijsko območje 2 / 2. sz. iparkörzet: _____

Industrijsko območje 3 / 3. sz. iparkörzet: _____

(2 točki/pont)

17. Primerjajte **stara** in **nova industrijska območja** v Severni Ameriki glede na uporabo osnovnega energijskega vira, značilnosti delovne sile in vzroka za namestitev industrije. Značilnosti posameznega območja vpišite v tabelo.

Hasonlítsa össze a régi és új iparkörzeteket Észak-Amerikában, tekintettel az alapvető energiaforrás használatára, a munkaerő jellegzetességeire és az ipartelepítés okára! Az egyes körzetek jellegzetességeit írja a táblázatba!

	Staro industrijsko območje <i>Régi iparkörzet</i>	Novo industrijsko območje <i>Új iparkörzet</i>
Osnovni energijski vir <i>Alapvető energiaforrás</i>		
Značilnosti delovne sile <i>A munkaerő jellegzetességei</i>		
Vzrok za namestitev industrije <i>Az ipartelepítés oka</i>		

(3 točke/pont)

18. Ali **priloga 3 (Priloga k Izpitni poli 1)** prikazuje staro ali novo industrijsko območje? **Obkrožite** pravilni odgovor in napišite **dve industrijski panogi**, ki sta se razvili v takšnih industrijskih območjih.

Ön szerint a 3. sz. mellékletet (az 1. sz. feladatlap melléklete) régi vagy új iparkörzetet jelöl? Karikázza be a helyes választ, és írjon le két olyan iparágat, melyek az effajta iparkörzetekben fejlődtek ki!

Staro industrijsko območje / *Régi iparkörzet*

Novo industrijsko območje / *Új iparkörzet*

Industrijski panogi / *Iparág:*

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

19. Pojasnite **vzrok za večjo uspešnost** podjetij **novih** industrijskih **panog**.

Magyarázza meg, miért eredményesebbek a vállalatok az új iparágakban!

(1 točka/pont)

20. Po letu 1960 je težka industrija zašla v hudo krizo in ta je zajela celoten stari industrijski pas v ZDA. Navedite dve **posledici**, ki ju je povzročila **kriza**, in opišite enega od ukrepov za reševanje te krize.

1960 után a nehézipar nagy válságba került, és ez kiterjedt az USA teljes régi iparövezetére. Írjon le két válság okozta következményt, majd röviden ismertessen egy válságmegoldó intézkedést!

Posledici / Következmények:

1 _____

2 _____

Ukrep / Intézkedés: _____

_____

_____

_____

(2 točki/pont)

C1 – EVROPA / EURÓPA

21. Obkrožite **dve** črki pred opisoma, ki označujeta **Irsko** kot **atlantsko** deželo:

Karikázza be azt a két betűt, amelyek Írország atlanti voltát jelölik!

- A vlažno podnebje,
nedves éghajlat
- B estuarski tip obale,
esztuárium típusú part
- C visoka gospodarska razvitost,
magas gazdasági fejlettség
- D bujni zeleni pašniki,
gazdag, zöld legelők
- E velike plovne reke.
nagy, hajózható folyók

(2 točki/pont)

22. Obkrožite **tip padavin**, ki je na Irskem **najbolj pogost**.

Karikázza be Írország leggyakoribb csapadéktípusát!

Ciklonske / *Ciklon jellegű*

Orografske / *Orográfiai*

Konvekcijske / *Konvekciós*

(1 točka/pont)

23. Pojasnite, zakaj pade v **zahodnem** delu Irske **največ padavin**.

Magyarázza meg, miért Írország nyugati részén esik a legtöbb csapadék!

(1 točka/pont)

24. Pojasnite, zakaj je kljub dovolj veliki količini padavin na Irskem **slabše razvito poljedelstvo**.

Magyarázza meg, hogy az eléggé nagy mennyiségű csapadék ellenére miért kevésbé fejlett a földművelés Írországbán!

(1 točka/pont)

25. Oglejte si **prilogo 4 (Priloga k Izpitni poli 1)** in opišite dva **vzroka** za **spremembo gostote** prebivalstva v **Republiki Irski** med letoma **1871** in **1981**.

Tekintse meg a 4. sz. mellékletet (az 1. sz. feladatlap melléklete), és írja le a népsűrűség változásának két okát 1871 és 1981 között az Ír Köztársaságban!

1 _____

_____

2 _____

_____ (2 točki/pont)

26. Verska različnost in nerešeno ekonomsko, narodno in politično vprašanje povzročajo številne **napetosti** v **Severni Irski** (Ulster). Pojasnite **vzroke** verskih, ekonomskih in političnih nasprotij.

A vallási különbségek és a megoldatlan gazdasági, nemzeti és politikai kérdések sok feszültséget okoznak Észak-Írországban (Ulster). Magyarázza meg a vallási, gazdasági és politikai ellentétek okait!

Versko vprašanje / Vallási kérdés: _____

_____

_____

Ekonomsko vprašanje / Gazdasági kérdés: _____

_____

_____

Politično vprašanje / Politikai kérdés: _____

_____

_____ (3 točke/pont)

C2 – EVROPA / EURÓPA

27. Napišite **drugo ime** za Sredozemsko morje.

*Nevezze meg a Földközi-tengert **másik nevé**n!*

_____ morje / tenger

(1 točka/pont)

28. V **prilogi 5 (Priloga k Izpitni poli 1)** so s črkami **A, B, C, D** in **E** označena **turistična območja** v Španiji. Spodaj naštetim turističnim območjem pripišite ustrezno črko iz priloge 5.

*Az **5. sz. mellékletben (az 1. sz. feladatlap melléklete) A, B, C, D és E** betűvel vannak jelölve Spanyolország turisztikai térségei. A lent felsorolt térségekhez írja a megfelelő betűt a mellékletből!*

Costa Brava: _____

Pireneji / Pireneusok: _____

Baleari / Baleár-szigetek: _____

Madrid: _____

Andaluzija / Andalúzia: _____

(2 točki/pont)

29. Opišite, zakaj ima **Španija boljše možnosti** za razvoj turizma ob **sredozemski obali** kakor ob obalah Atlantskega oceana.

*Írja le, miért jobb a turizmus fejlődésének **lehetőségei Spanyolország földközi-tengeri partján, mint az Atlanti-óceán mentén!***

_____

_____

(1 točka/pont)

30. Opišite tri **pozitivne posledice** množičnega turizma.

*Írja le a tömegturizmus három **pozitív következményét!***

1 _____

_____

2 _____

_____

3 _____

_____

(2 točki/pont)

31. Karikatura v **prilogi 6 (Priloga k Izpitni poli 1)** prikazuje značilnosti preživljanja počitnic v turistični betonski džungli. Opišite dva **različna razloga**, zakaj se ljudje odločajo **za takšno letovanje**.

*A 6. sz. mellékletben (az 1. sz. feladatlap melléklete) a karikatúra a turisztikai betondzsungel nyaralási jellegzetességeit illusztrálja. Írja le két **különböző okát** annak, miért döntenek az emberek az **effajta nyaralás** mellett!*

1 _____

_____

2 _____

_____

(2 točki/pont)

32. Z razvojem množičnega turizma je prišlo do nasprotujočih interesov med turizmom ter kmetijstvom, industrijo, ribištvo in oskrbo z vodo. Izberite **dve omenjeni** gospodarski **panogi** in pojasnite **nasprotja** med izbranimi **panogama** in razvojem **množičnega turizma**.

A tömegturizmus fejlődésével sok ellenérdek alakult ki a turizmus és a mezőgazdaság, az ipar, a halászat és a vízellátás között. Válasszon ki a felsoroltak közül két gazdasági ágazatot, majd magyarázza meg az ellentéteket a kiválasztott ágazatok és a tömegturizmus között.

Panoga / Ágazat: _____

Pojasnitev / Magyarázat: _____

_____

_____

_____

Panoga / Ágazat: _____

Pojasnitev / Magyarázat: _____

_____

_____

_____

(2 točki/pont)

PRAZNA STRAN
ÜRES OLDAL